

Goed gezien tussen Lek en Linge

*Bijzondere
vogelwaarnemingen
in 2022*

door Berry Lucas

Ook al hebben we de coronaperikelen met als positieve keerzijde veel vrije vogeltijd tijdens lockdowns zo'n beetje achter de rug, er werd ook in 2022 nog behoorlijk gevogeld in het door de NVWC bestreken gebied. In dit droogste jaar van deze eeuw (over crises gesproken...) werden 205 soorten ingevoerd op waarneming.nl, en 223 als je exoten en escapes meerekent. Drie nieuwe soorten voor het werkgebied werden genoteerd, nl. Amerikaanse goudplevier, grote kruisbek en sneeuwuil, al mag je de laatste als ontsnapping niet echt meetellen.

De waarnemingen die vermeld worden in de subsite van de NVWC van waarneming.nl bestrijken een gebied dat groter is dan het werkgebied van de NVWC. Ook tellen we meldingen van net boven de Lek en onder de Linge mee en uit de Everdingerwaard. Dus de titel van deze rubriek dekt niet helemaal de lading.

*Koereiger (links), 30 januari Lanxmeer-Culemborg. Foto waarneming.nl - Marja van Bruggen.
Kleine rietgans (boven, 7 februari Polder Blokhoven – Schalkwijk. Foto waarneming.nl - Mark Dijkstra.
Krooneenden (rechts), 29 april Steenwaard. Foto waarneming.nl - Mark Dijkstra.
Kleine bonte specht, 12 april, Lage Veld – Beesd. Foto waarneming.nl – Paul van Veen.*

Per maand vermeld ik hieronder weer schaarse en zeldzame soorten en andere opvallende waarnemingen in het voorbije jaar. Soorten die in meerdere maanden zijn gezien, worden behandeld bij de maand waarin het hoogste aantal is gemeld.

Januari

We konden niet echt spreken van een winter in 2022. Januari was zacht, droog en vrij somber. Op de waarnemingenlijst prijken dit jaar dan ook niet veel echte koude-wintergasten. Dat is overigens een patroon dat de laatste jaren door klimaatverandering gebruikelijk is. • Een van die afnemende soorten is het **nonnetje**, waarvan dit jaar maar 6 waarnemingen zijn gedaan (totaal 12 exemplaren). • Elk jaar wordt wel een **middelste zaagbek** waargenomen, ditmaal één op de Lek bij de Redichemse Waard, op 15 januari (door Peterpaul Brundel). • De **kleine rietgans** wordt een jaarlijks zeldzamere wintergast, daarom zijn de waarnemingen deze maand in de Polder Blokhoven, Steenwaard en Buitenwaard (1 à 2 exemplaren) vermeldenswaardig. • Dat geldt ook voor het exemplaar van de **rotgans** op 20 januari in de Steenwaard. • Opmerkelijk was het vrouwtje **rosse stekelstaart**, een exotische eendensoort, bij het Betuwestrand in Beesd. • Op 8 verschillende plaatsen werden in 2022 **koereigers** waargenomen, waarvan in januari en februari het exemplaar in Lanxmeer veel bekijks trok. Hoewel ze ongeringd waren, kunnen nog steeds vraagtekens gesteld worden bij de koereigers (tot wel 5 stuks) die regelmatig buiten de kooien van Uilenpark de Paay bij Beesd zitten. • Voor de **appelvink** werd het een recordjaar, met in totaal 50 waargenomen exemplaren in 22 kilometerhokken. Veel meldingen komen sinds enige jaren van de Plantage waar men soms meerdere exemplaren tegelijk kan vinden. • Dit jaar dook er hier maar één **zwarte mees** op, te weten op 13 januari in De Hond (Johan de Kruijff).

Februari

Februari was ook een zachte natte maand, met geen echt grote verrassingen voor vogelaars. • Noemenswaardig zijn enkele waarnemingen van **zeearend** in deze maand. Het jaar door zijn er maar liefst 26 zeearenden (soms twee bij elkaar) in 21 kilometerhokken

gezien. • De **pontische meeuw** wordt elk jaar meer waargenomen. Het record was zelfs 21 stuks in het Molenkade-gebied, op 7 februari door Jeroen Brandjes.

Maart

De droogste maart ooit had enkel aardige soorten in petto. • Op 12 plekken werd dit jaar een **smelleken** waargenomen, waarvan de meeste in deze maand. • Bas Engels en Daniel Beuker zagen 3 **dwergganzen** overvliegen bij Werk aan 't Spoel op 19 maart. • Een **rouwkwikstaart** werd eind maart ontdekt in de Everdingerwaard en in de periode daarna nog meerdere malen waargenomen. • Van **Cetti's zanger** kijkt niemand meer op, maar het is bijna onvoorstelbaar dat je nu al 10 zingende vogels op korte afstand van elkaar kunt aantreffen, zoals in de Everdingerwaard op 26 maart.

April

Krooneenden zijn nu jaarlijkse zomergasten, en de soort is dit jaar ook weer mogelijk broedvogel in onze regio, hoewel er geen pullen zijn gemeld. Op 16 april zaten er 5 man en 3 vrouw in de Goilberdingerwaard. • De **rode wouw** trok vooral door in april. Dit jaar werden er 13 vogels gemeld. • Oplettende vogelaars zagen in april ook de **zwarte wouw** doortrekken, in 2022 in totaal eveneens 13 keer gemeld. • De **kleine bonte specht** liet zich meerdere malen zien en horen, vooral bij de Driftsteeg en omgeving. De toename van het aantal meldingen in het werkgebied is in lijn met de landelijke trend van deze soort. • De **snor** wordt steeds vaker doorgegeven, dit jaar zelfs in 12 kilometerhokken. Zingende exemplaren waren er in de Everdingerwaard, Goilberdingerwaard, Steenwaard, Pavijen

Bijzondere vogelwaarnemingen in 2022

Soort	vroegste datum 2022	Vroegste datum ooit
Zanglijster (eerste zang)	1 januari	Vroegste ooit
Merel (eerste zang)	2 januari	Vroegste ooit
Grote lijster (eerste zang)	3 februari	1 januari 2014
Grutto	13 februari	3 februari 2002
Tjiftjaf (eerste zang)	14 februari	30 januari 2018
Veldleeuwerik (eerste zang)	25 februari	17 februari 2019
Blauwborst	10 maart	23 februari 2019
Rietzanger	22 maart	Vroegste ooit
Boerenwaluw	23 maart	11 maart 2011
Fitis	23 maart	9 maart 2007
Zwartkop (eerste zang)	24 maart	15 februari 2020
Boompieper	30 maart	30 maart 2017
Oeverwaluw	1 april	28 februari 2019
Purperreiger	3 april	30 maart 2014
Huiswaluw	9 april	28 maart 2015
Kleine karekiet	9 april	30 maart 2014
Sprinkhaanzanger	12 april	2 april 2017
Koekoek	13 april	7 april 2011
Grasmus	13 april	3 april 2021
Braamsluiper	14 april	7 april 2019
Tuinfluit	17 april	11 april 2014
Gierzwaluw	23 april	14 april 2012
Wielewaal	1 mei	12 april 2016
Bosrietzanger	5 mei	26 april 2020
Grauwe vliegenvanger	7 mei	17 april 2020
Spotvogel	9 mei	30 april 2012

Tabel: Eerste aankomstdatum of eerste zang van een aantal vogelsoorten in 2022 in het Werkgebied van de NVWC. Ter vergelijking de vroegste datum ooit zover vermeld in waarneming.nl.

Draaihals (onder), 27 april 2022, Everdingerwaard.
Foto waarneming.nl – Erik van Halsema.

en langs de Linge bij Asperen en Acquoy. • Niet veel visarenden dit jaar, maar de gelukhebbers konden de soort toch nog op 19 plaatsen waarnemen, vooral deze maand. • Een bescheiden aantal dwergmeeuwen werd gemeld, namelijk 11 stuks, hoofdzakelijk in de Steenwaard. • Opmerkelijk waren de waarnemingen in de Steenwaard van langsvliegende grote sterns op respectievelijk 15 april (2 exx.) en 30 april (3 exx.). • Ronald Jansen zag op 22 april een andere zeestern, namelijk noordse stern in de Everdingerwaard. • En ook in 2022 was er weer een reuzenster in het gebied; een overvliegende vogel werd op 27 april opgepikt door Bram Rijksen in de Steenwaard. • De kans om hier tegenwoordig een draaihals te zien, lijkt steeds groter te worden, al is het mezelf nog niet gelukt. In 2022 werden 5 exemplaren gevonden, waaronder deze maand in de wijk Parijsch, in de Goilberdingerwaard en in de Everdingerwaard. • Erg leuk was de hop die Marcel Kok op 19 april aantroef in de Goilberdingerwaard. • De hier schaars voorkomende bonte vliegenvanger werd waargenomen op 19 april in Enspijk en later nog op 4 andere plekken in de regio. • Liefst driemaal in 2022 werd een doortrekken-de steppiekiekendief vastgesteld, waaronder op 23 en 24 april bij Acquoy en in de Everdingerwaard. • Op 30 april fotografeerde Johan Janssen twee steltkluten in de Everdingerwaard. • Er was stevige doortrek van beflijsters deze maand, tot 6 exemplaren tegelijk.

Mei

Sovon meldt een jarenlange afnemende trend van boomvalk (foto pagina 38), maar in ons werkgebied worden ze juist steeds meer gesignaleerd. Het ging in 2022 om 48 exemplaren die gemeld werden uit 34 kilometerhokken (dubbeling is wel aannemelijk). Er zijn indicaties voor meerdere nestplaatsen in het gebied, o.a. omgeving

Plantage, Regulieren/Leidsche Hoeven en omgeving Woerdsteeg. • Viermaal in mei werden velduilien gezien in de Steenwaard en Everdingerwaard. • Een nieuwe soort voor het werkgebied bracht de gemoederen in beweging, richting de Everdingerwaard, waar een Amerikaanse goudplevier (foto pagina 38) van 3 tot 7 mei pleisterde. Deze dwaalgast doet Nederland tegenwoordig jaarlijks aan. • Mooi dat ook dit jaar een grote karekiet zijn zang weer liet horen, maar alleen op 4 en 5 mei in de Everdingerwaard. • Een andere verrassing was het eendaagse bezoek van een man grauwe klauwier in de Beusichemse waard. • Kwartels werden alleen 's nachts op drie plaatsen in het gebied als roepende overvliegende vogels genoteerd in mei. • Big Day -deelnemers die wat beter waren

Visarend (boven), 29 augustus Steenwaard.
Foto waarneming.nl - Mark Dijkstra.

Rode wouw (links), 13 april Everdingerwaard.
Foto waarneming.nl - Marja van Bruggen.

geïnformeerd (dan mijn team), konden op 14 mei 2 geoorde futen scoren op de Lek bij 't Spoel. In juli zwom er ook nog een geoorde fuut in broedkleed op de Lappenheide. • Op 14 mei zou er een paartje topper gezien zijn in Polder Blokhoven bij Schalkwijk, maar deze waarneming is niet bevestigd door anderen. • In het zuidwestelijk deel van ons werkgebied was gelukkig opnieuw de zeldzame zomertortel te zien en te horen in de maand mei, namelijk bij Rump en Rhenoy aan de Linge en Polder Nieuw Schaijk en Wiel van Bassa aan de Diefdijk.

Juni

Het grote aantal meldingen van de raaf dat ingevoerd werd in nwc. waarneming.nl in 2022 had te maken met - na 18 jaar - weer een broedgeval in het Beesdse Lage Veld. De soort kon dan ook afgevinkt worden op diverse Big Day-lijstjes. Regelmatig zijn tot 4 exemplaren van Corvus corax bij elkaar gezien, wellicht een gezin. Ook is transport van voedsel en ontlasting geconstateerd, duidend op een nest. Blijkbaar zwermen de vogels het jaar door ook uit over het werkgebied. • Op 8 juni werd een geelgors in de Nieuwe Hoeven doorgegeven door Marius Bolck, een opmerkelijke zomerwaarneming in onze contreien. Op 29 oktober vloog een geelgors over de trektpost Redichemse Waard, en even later zat er een ter plaatse in de Steenwaard. • Heel spannend was de zomerwaarneming van een woudaap in ons gebied. De vindplaats zou een broedlocatie kunnen zijn en is verborgen gehouden op waarneming.nl. • 7 kruisbekken vlogen op 8 juni over het Beesdse Lage Veld (Peter van Horssen).

Juli

Goudvinken zien we hier doorgaans in de wintermaanden, dit jaar in de omgeving van Buren en de Plantage. Opvallend is dan ook de goudvink die Pim Julsing ontdekte op 10 juli in de Vretstroom. • De zomer door werden er als in voorgaande jaren regelmatig één of meer wespenevengeregistreerd in het Lage Veld, in het bijzonder door Paul van Veen die sommige aanwezige wespenevengeregisterde als individu wist te herkennen. Zo nu en dan werd daarbij het kenmerkende 'vlinderen', het baltsgedrag van wespenevengeregisterde gezien. Hoogste aantal bij elkaar was 6 exemplaren. • Op 19 juli zaten er twee zwarte ooievaars in de uiterwaard van de Linge bij Rhenoy (waarneming C.M. Verhaar).

Augustus

Meer dan voorgaande jaren werden in 2022 kleine zilverreigers gemeld, namelijk 77 exemplaren op 17 locaties, voornamelijk langs de Lek. Op 19 augustus bevonden zich zelfs 12 vogels bij elkaar in de Steenwaard (Bram Rijksen), dat moet een fraai plaatje zijn geweest. • Zwarte ruiters waren er in 2022 veel minder dan anders, de meeste in augustus op diverse plaatsen in uiterwaarden en op de Lappenheide. • Jan Labse wist een bewijsplaatje te maken van een jagende grauwe kiekendief, op 13 augustus in de Goilberdingerwaard. • Op vier verschillende dagen werd een foeragerende krombekstrandloper waargenomen, in de Steenwaard en in de Everdingerwaard.

September

Niet veel bontbekplevieren dit jaar, de meeste wel in deze maand. Zo zaten er enige tijd 4 stuks in de Beusichemse Waard (Tom Zee-gers). • Ook weer een roodpootvalk in 2022 namelijk op 3 septem-

Bijzondere vogel- waarnemingen in 2022

Amerikaanse Goudplevier *Pluvialis dominica* (onder),
tweede kalenderjaar, 5 mei Everdingerwaard.
Foto waarneming.nl – Jeroen Sidler.
Boomvalk (rechtsboven), 5 mei Everdingerwaard.
Foto waarneming.nl - Geert Custers.
Baardman (rechtsonder) 31 oktober Everdingerwaard.
Foto waarneming.nl - Johan Janssen.

ber een juveniel boven de Hond (Arjan Brenkman). • En een dag later ontwaarde Arjan daar ook nog een overtrekkende **duinpieper**. • Drie eerste kalenderjaar **buidelmezen** op 21 september zijn verborgen als waarneming, dus dan ga je toch wel speculeren over een mogelijk broedgeval. • Net als vorig jaar dook er weer een **zwarte specht** op tussen Lek en Linge, dit keer op Mariënwaerd langs de Oude Waag (Ralf van Hoof). Van eerstejaars vogels is bekend dat ze wel gaan zwerven buiten de gebruikelijke broedgebieden (maar bijzonder is het). • Louis van Oort hoorde op 25 september op de trektelpost Werk aan 't Spoel de onmiskenbare roep van de **morinelplevier**. Dit was de zesde keer dat de morinelplevier is waargenomen in het werkgebied.

Oktober

De kleine invasie van **grote kruisbekken** vorig jaar ging niet helemaal aan ons voorbij. Arjan Brenkman was vrij zeker van 7 grote kruisbekken die op 10 oktober over het station Culemborg vlogen. • Maar één **kleine barmsijs** werd genoteerd, op 16 oktober in Voorkoop, door Tom Zeegers. • Op 27 oktober vloog een **Europese kanarie** over de wijk Molenzicht (Marcel Kok).

November

Van de 14 het jaar door getelde **blauwe kiekendieven** werden er 6 waargenomen in november. Minder overigens dan voorgaande jaren. • Terwijl de **goudhaan** in 2022 veel minder is ingevoerd in de waarnemingsdatabase, explodeerde het aantal **vuurgoudhaan**-meldingen, nl. 38 exx in 24 kilometerhokken, waarvan 4 stuks

op Fort Everdingen op 3 november. • In 2022 werden er 13 **bokjes** in 7 kilometerhokken ontdekt. Dat is meer dan in vorige jaren, maar dat kwam vooral door de waarneming door Jan Ekke Wigboldus van 5 opvliegende bokjes tegelijk in de Steenwaard. • Overvliegende **ijsgorzen** werden twee keer geregistreerd, op 12 november in de Regulieren (Jouke Altenburg) en op 13 november in de Baarsemwaard (Erwin 't Lam). • In november en december werd een **roodhalsgans** op 4 plaatsen in het gebied gezien, mogelijk gaat het om één en dezelfde vogel. • **Wilde zwaan**: in ons gebied moet je zo tegenwoordig wat geluk hebben om ze te zien. Op 12 januari vlogen er 10 over de Everdingerwaard, en op 20 november 11 over de Nieuwe Hoeven.

December

Elk jaar is het hopen op oostenwind op het juiste moment zodat **kraanvogels** westelijker dan gebruikelijk overtrekken. Dit jaar waren er echter slechts een drietal losse waarnemingen (4 exemplaren), waarvan twee kraanvogels bij Asperen op 20 december. Ik kreeg ook een melding van twee kraanvogels lopend in een grasland bij Rhenoy, waarschijnlijk waren dat dezelfde vogels. • Dan wrijf je je wel even de ogen uit... Hans Heikoop kwam op 9 december een **sneeuwuil** tegen in de Nieuwe Hoeven. Hoogstwaarschijnlijk ging het om de uit Dierenpark Amersfoort ontsnapte uil die al op 24 november in Soesterberg werd gezien, en op 20 december in Middelrode bij Den Bosch na een kleine maand vrijheid werd gevangen (en teruggebracht naar Amersfoort). 🐦